

Пазюк Наталія Вікторівна,
старший викладач кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Процес формування нової поліції в Україні є вкрай необхідним для «оздоровлення» як самого українського суспільства, так і держави в цілому. Питання реформування (перейменування) міліції в поліцію порушувалося ще у 2003–2004 рр., однак не передбачало кардинальних змін, які насправді потребувала міліція в ті роки. На сьогодні однією з найважливіших і найболючіших проблем, що не дають Україні розвиватися, є наявність корупції, в тому числі й в ОВС. Тому й стала очевидною необхідність створення нової поліції, яка буде «служити суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку» [1]. Сучасні реформи не можуть бути легким і не відбудуться моментально, оскільки вони покликані виконати важливі завдання щодо створення постійно працюючої системи. Перші кроки вже зроблено: набув чинності Закон України «Про Національну поліцію», у більшості великих міст України на вулицях несуть службу патрульні нової поліції.

Тому особливо актуальними є питання підготовки кадрового потенціалу Національної поліції в Україні. Світовий досвід підготовки поліцейських кадрів сформулював різні моделі самої поліції, враховуючи особливості розвитку суспільства, завдань, що ставляться перед поліцією, тощо. В Україні, на наш погляд, є найбільш прийнятною така модель, як „служіння суспільству". Органи повинні займати не реактивну позицію (діяти після правопорушення), а активну, займатися профілактикою можливих соціальних напружень, попереджуючи злочинність через вирішення проблем громадян і просування програми самообслуговування у сфері забезпечення безпеки. Поліцейський має стати не тільки „спостерігачем", а „вчителем", який відіграє в суспільстві не негативну авторитарну роль, а виконує позитивну, підтримуючу функцію. Важливе значення необхідно приділяти вихованню, навчанню й етичним стандартам. Сучасні поліцейські повинні мати такий набір моральних та етичних якостей, як-от: чесність, правдивість, повага до людей у їх різноманітності, дотримання законів і прав людини, ставлення до людей як до споживачів їх значних і якісних соціальних послуг, культура спілкування, ввічливість. Поліцейський повинен стати складовою частиною „команди", у якій перевага надається не авторитарному типу керівництва, а спільній праці, в якості лідера, вчителя, тренера, демонстрації контролю у

використанні сили і зброї, умінні працювати над собою. Така модель „служіння суспільству” („соціального обслуговування”), на думку аналітиків, буде більше сприяти прийняттю на службу до Національної поліції кращих кандидатів, створювати умови для їх особистісного росту, що у своїй сукупності відповідатиме інтересам суспільства.

Безумовно, така модель допоможе вирішити питання щодо покращення правового виховання населення, позитивних змін в усій системі соціально-педагогічних факторів, які впливають на стан законності і правопорядку, підвищення престижу поліцейських, закріплення партнерських відносин працівників Національної поліції з громадянами. Відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію», одним із завдань поліції є «надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги» [1], тому питання партнерства є особливо актуальним і важливим уже сьогодні, коли нові патрульні поліції працюють на вулицях міст України.

Світовий досвід європейських країн свідчить про приділення великої уваги питанням взаємодії поліції з населенням, що знаходить вираження у різних формах та змісті. Тому, зокрема, в останні двадцять років у поліції з'явилися особливі служби, що умовно називаються суспільною поліцією ("комунальною поліцією"), відповідальні за виховання законотворчих громадян, які, у свою чергу, забезпечують посилену підтримку поліції. З метою більш тісної взаємодії з громадянами, пропагандистськими заходами створено позитивний образ ініціатив громадян, іменованих "сусідським спостереженням". Громадяни тримають у полі зору власність, розташовану у своєму районі, виявляють підозрілих людей, дивні транспортні засоби і передають дану інформацію до поліції. Існує план розвитку громадської поліції, що включає методи і засоби попередження злочинності за допомогою громадян, методика проведення міських зборів, залучення штатських добровольців, розширення поліцейських зв'язків із громадськістю. Проводиться спеціальна робота з дітьми і молоддю для розуміння ними ролі поліції як захисника інтересів населення. З раннього віку їх привчають бачити в поліцейському друга, помічника і навіть рятувальника. Спеціальні поліцейські служби орієнтовані на роботу з дітьми. Їхні обов'язки передбачають правове виховання дитини і надання допомоги [2]. Таким чином, такий європейський досвід можна взяти за основу формування й розбудови нової поліцейської системи, яка буде служити для підвищення іміджу України у світовому просторі.

Варто звернути увагу на загальні європейські тенденції розвитку в системі професійної освіти кадрів поліції, що забезпечує приведення освіти і підготовку кадрів поліції відповідно до вимог часу і змін у поліцейській діяльності. До таких тенденцій належать: демократизація процесу відбору в поліцію; відхід від військових традицій і створення власних; гуманізація процесу навчання; інтелектуалізація освіти; прагнення відомчої вищої освіти; форму-

вання творчого мислення і розвиток особистісних здібностей фахівців різних напрямів поліцейської діяльності; використання у процесі освіти працівників поліції технологій дистанційної, відкритої і безперервної освіти; прагнення систем поліцейської освіти різних країн до інтеграції і кооперації.

Для навчального процесу підготовки поліцейських характерні: чітка регламентація усіх дій суб'єктів педагогічного процесу (адміністрації, викладачів, інструкторів, курсантів і таке інше); належне методичне забезпечення, що проявляється у вигляді численних інструкцій, пам'яток, навчальних посібників, методичних матеріалів; прагматичність, раціональність, конкретність у навчанні, що визначає чітке розуміння як викладачами, так і курсантами кола необхідних знань і вмінь, якими слід оволодіти в максимально короткі строки. Спостерігається активність і професійна направленість навчання, які досягаються широким розповсюдженням у західній професійній поліцейській освіті практичного навчання (рольові ігри, практичні заняття, дискусії, симуляції, спільні вирішення проблем); психологічна комфортність як принцип навчання („почуття безпеки в колективі”), що обумовлює оптимістичність навчання, закріплення дорослого навчанця, який має нерідко різні комплекси, віри в себе, свої можливості; висока інтенсивність занять при створенні для навчанців необхідних умов для навчання і відпочинку; довіра до навчанців у взаємодії з жорсткою системою контролю знань, вмінь, навичок, особливий акцент ставиться при цьому на патріотичне виховання.

Таким чином, формування кадрового потенціалу нової Національної поліції в Україні можливе через застосування ефективних педагогічних технологій європейських держав із урахуванням національних особливостей нашого народу.

---

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua>.

2. Избаш К.С. Зарубіжний досвід підготовки кадрів поліції в європейських країнах / К.С. Избаш // Південно-український правничий часопис. – 2013. – № 1. – С. 36–39.

Шевченко Таїсія Віталіївна
старший викладач
кафедри кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦІЇ

Реформування системи МВС України розпочалося саме з первинної професійної підготовки працівників підрозділів патрульної служби поліції. Головною проблемою реформування міліції та перетворення її в Національну